

FERENC munkái szerepeltek. Ezek kivétel nélkül tájképek, melyek témájukban és felfogásukban egészen konvencionálisak. A bennük mutatkozó megfigyelő képesség és festői tudás fogyatékos, ezért képei vizuális elemekben szegények.

Komoly ábrázolási tudásra azoknak a festőknek is szükségük van, akik bizonyos tekintetben szuverének a természettel szemben, hiszen részben a fölényes tudás teszi őket szuverénekké. Ha azonban valaké csak azzal a programmal jön, hogy a természetet ábrázolja, ment bármi oknál fogva más mondanivalója nincs, akkor legalább ezt meg kell tanulnia alaposan. Ezek a képek egyéni vagy új meglátás, vagy a látottak emocionális átélése fel sem csillan. A szárazság és unalom atmoszférája üli meg ezt a dilettantizmus színvonalán mozgó kiállítást.

A közelmúltban leplezték le a 3-AS HUSZÁROK emlékművét. Egyszerű hasábalakú talapzaton áll a bronzszerűre patinázott alumíniumszobor, mely a parádés huszárt ábrázolja a lován. A huszár szép férfias típus, arányosabb formáival, finomabb vonalaival talán már inkább tiszt, mint közhuszár. A ló is szép példánya a huszárlovaknak.

Maga az ábrázolás jól reprezentálja a szobrász mintázó képességét. A ló mozgulata, formagazdagsága s az anatómiai formák finom játéka, a huszár ruházatának redői a szobor nyugodt megjelenésébe enyhe mozgalmasságot hoz s az egész szobor élettellejesen hat.

A huszár felszerelésének szinte leltár-szerűen hiánytalan visszaadása sem teszi merevvé vagy unalmassá a szobrot. A ló és a lovas összetartozása is jól van éreztetve. Az egész szoborra jellemző a szabatos, korrekt ábrázolás. Az izléses előadást kérkedő téhnikai bravuroskodás nem zavarja meg. Ez azonban minden, amit erről a szoborról elmondani lehet.

Ha itt más kíváncsi nem volna, csak az, hogy a szobrász bemutassa egy huszár előírászerű megjelenését, feladatának kitűnően megfelelt volna. Azonban ez a szigorúan tárgyilagos ábrázolás nem fejezi ki egyebek közt azt a gondolatkomplexumot, amely a köztudatban a magyar huszárhoz kapcsolódik. A portyázások és ütközetek bravuros hőse, a lövészárkok sarában folytatott heroikus harcok emléke s az existenciális célokért küzdő mai kor nyomasztó komolysága mind beleikvankozik ebbe a szoborba. A szobrásznak meg kellett volna találni az eszközöket ahhoz, hogy mindezt a maga anyagával a szobor művészeti tartalmában és stílusában a szónál tömörebben a monumentális megjelenítés erejével kifejezze.

A szobor talapzatán látható dombormű vágtató régi magyar lovasokat ábrázol. Szép, stílusos kis munka, amely ritmusos vonalmenetével, leegyszerűsített formáival egészen elüt a talapzaton álló huszárszobortól.

DOROGI IMRE

Zene.

A SZÖGI-KÓRUS MAGYARKANIZSÁN ÉS SZABADKÁN. Szögi Endre szervezői, dirigensi, művészi, s főleg zenepedagógiai működése a két délvidéki szomszédvárosban rendezett hangversenyen szélesült ki valóban nemzetnevelői misszióvá. A legnagyobbbrészt középiskolai ének- és zenetanári pályára készülő tehetséges fiatalokból alakult művészi együttesnek valóban lelke Szögi Endre kiváló zenei szaktudásával, amely őt arra készteti, hogy nemcsak maga, hanem pompás kórusának minden tagja elsődleges hivatásának tekintse az önzetlen énekkari művészi munkát éppúgy, mint a középiskolai énekkoltagtást. A Kamarakórus tagjai nem „műkedvelők“, akiknek a kari összmunka csak mellékfoglalkozásuk, vagy épen szórakozásuk, hanem

íz-ig-vérig művészlelkű fiatalok, akiknek kell, hogy szinte mindennapi kenyere legyen az új magyar muzsika ügyéért végzett hivatászerű apostolkodás. Magyarkanizsán pl. mindjárt egy Szögi-tanítvány mutatta be, hogy mit tud elérni csupán egyévi vállvetett énekpedagógiai munkával! Szabadkán pedig a szabadkai Népkör énekkara Fehér Ödön karnagy vezényletével állta ki derekasan a versenyt Szögi Endre kórusával, amely mindkét szomszédvárosban a modern magyar kórusirodalom legjelesebb alkotásaival ejtette ámulatba a nagyszámú és túláradó lelkesedéssel tapsoló közönséget. Magyarkanizsán külföldi és magyar egyházi kórusműveket is énekelt Szögi Endre kiváló Kamarakórusa, többek között Victoria Popule meus-át, Viadana Ör-

vendező zsoltarát, végül Bárdos Lajos fenséges koncertkörúsról (Zengd az Egekben ülöt). Szabadkán inkább magyar daifeldolgozásokból állt a hatalmas, többórás műsor. Az előadott kórusok egytől egyig mind igen nehéz és kényes művek voltak. Mindkét városban Sik Sándor egyetemi tanár A megújított magyar kóruskultúráról adott elő a nála megszokott jellegzetes műgonddal. Mindkét testvérváros számára külön élményt jelentett az a körülmény is, hogy a kiváló pap-költő leg-szebb verseiből többet elszavalt.

A PIARISTA JUBILEUMI ÜNNEP-SÉG-en, melyet a szegedi piarista gimnázium a szegedi városi színházban rendezett meg, mindenekelőtt Bisztriczky Tibor, a külföldön és idehaza egyaránt jól ismert és nagyra értékelt fiatal hegedűművésznünk képviselte elragadó, finom játékaival az igazi művészetet. Hubay Preghiera-jában mély hittel, magas szárnyalású dallamosság-gal zengtek hegedűje mély húrjai. Sarasate Romanza Andaluza-jában és Hubay Zephír-jében pedig mind vonó-kezelésével, mind könnyed üveghang-jaival, a technikai tökéletesség és ön-magába mélyedés harmóniájával egyaránt meglepte közönségét. Bisztriczky Tibort Antos Kálmán székesegyházi zeneigazgató és orgonaművész kísérete zongorán. A jubileumi ünnepségen egyébként a piarista gimnázium vonó-zenekara játszott és diákzenekara énekelte gondos összetanultsággal és elég jó muzikalitással.

A Horthy Miklós-Tudományegyetem központi épületében új szegedi énekar mutatkozott be: a SZEGEDI EGYETE-MI VEgyESKAR. Kertész Lajos egye-temi lektor, aki annakidején már a Szegeden működő Ferenc József Tudu-mányegyetem hallgatóiból alkotott fér-fikarral is szép sikereket tudott felmu-tatni, most komoly zenei felkészültsé-gel, önzetlen szervezői és dirigensi munkával nagyvegyeskar megteremté-sén fáradozik. Talán legjobban Daniel Friderici „Baráti Ikor”, és Demény „Arany szárnyú angyal” című kórusát adták elő. Az elénekelt Bach-kórusban a szólamok még kiegyensúlyozatlanok voltak, az inkább gyermekkarra való Kodály-kórus (Villó) még kissé félén-ken, Orlando di Lasso „Visszhangját” kissé hézagosan adták elő. De az ered-mény, amelyet az Egyetemi Énekkar rövid fennállás és alig néhány hónap-igyakorlás után fel tud mutatni, a leg-szebb reményekre jogosít a jövőre nézve.

A SZÓKTETÉS A SZERÁLYBÓL, Mozart csodálatos operája, valóban rit-kán hallható, csodálatosan tiszta és művészi előadásban tűndöklött az egybegyűlt és kitörő lelkesedéssel tap-soló telt ház előtt! Mozartnak operáiban megkapja a hallgatót nemcsak a vég-telenül finom dallamvonalak lehelete, nemcsak az örökké érdekes, feszítő, klasszikus szerkesztésmód, hanem az a kettősség is, amely bennük mindig uralkodik. Az egyik oldalon a hős sze-relmespár, valami felsőbbrendű világ képviselője, a másik oldalon pedig ott áll a barokk és rokokóvilág pásztor-jeleneteinek öröksége, a póriasan visel-kező, mégis szalónszerű szolgálta és ko-morna, az előbbi komoly, tragikus, szentimentális világnak egy pajzán, de-rús, könnyed, légius vetülete. Így van ez a Don Juan-ban és a Varázsfuvolá-ban is. Amellett nem nyűgöz itt le ma-ga a darab, a zenés színmű problémái-nak világa, mint Wagner operáiban. Wagnernél a zene az ábrázolt drámai esemény kedvéért íródott, viszont Mo-zart operáiban a színpadon is minden csak a zene kedvéért történik. Néha ta-lán logikátlanul, — de ahogyan a zene foghatóvá teszi számunkra, úgy mégis el tudjuk fogadni, megértjük és cso-dáljuk. A Mozart-opera mindig egy ki-csít stilizált, és mégis annyira igazán emberi benne minden érzelem, annyira tud játszani a hallgató szívével, az öröm és fájdalom, humor és tragikus mélység oly annyira ölelkeznek benne, hogy az egész estén szinte egy percre sem veszítjük el a naiv szemlélőnek és hallgatónak azt az édes színházi illú-zióját, amely annyira le tud kötni és annyira átfőrmálólág tud hatni a lé-lekre.

Budapesti Operaházunk neves művé-szei, mind énekstílusukban, mind játé-kuiban valóban nagyszerűt adtak. Gyurkovits Mária hihetetlenül bájos, tiszta intonálású és nemes sopránja Constanza szerepében (különösen a má-sodik felvonás belépője volt szép!), Pa-taky Kálmán fiatalos játéka, hajlékony tenorja Belmonte szerepében, Koréh Endre csodás humorú Ozminja egyfor-mán elragadó volt. De nemcsak ők tudták sokszor mimikáival, az egész színpadot betöltő változatos játékkal a zenének néha egészen jelentéktelennek látszó futamait, sforzandóit, ellenpont-jait megértetni, megjátszani, megfelelő mozdulatokkal értelmessé tenni, hanem a bájos Szabó Ilonka (Blonde), a paj-zán Kishonti József (Pedrillo) és ke-ménykötésű Szapáry (Szelim) is. A vá-

rosi színházunkban előadott Mozart-operát ezúttal is Fricsey Ferenc karnagy vezényelte. Valóban meglepő az a rutin, amellyel Fricsey egy operának kényes előadását egy estén keresztül vezeti. Fáradhatatlan abban, hogy énekeseknek, zenészeknek egyaránt a maga művészi elgondolását sugalmazza. A zenekar mindvégig diszkrét, óvatos, egyenletes volt, és karnagyával együtt csak a legnagyobb elismerést érdemli meg.

A SZEGEDI FILHARMONIKUS EGYESÜLET évadzáró hangversenyén Rajter Lajos, a különleges vezénylő képességekkel rendelkező, közismert budapesti dirigens vezette a kivételes könnyedséggel, klasszikus stílusban játszó zenekart. Nemcsak Rossini közkedvelt nyitánya, az Olasz nő Algirban, hanem Beethoven első szimfóniája is igen szépen sikerült. Rajter Lajos vezénylő művészete kiegyensúlyozott, látszik rajta a nagy gyakorlottság, s habár lelkenek minden ize a muzsikát éli át, külső fellépésével, vezénylő modorával nem árulja el a közönségnek előre intencióit, hanem csak a zenekarnak, a zenekar tagjaiban élnek szuggesztív erővel mozdulatai, beintései, tempói. Így persze meglepésszerűen is hatnak a zenekar egyes fordulatai. — és csak dicsérni lehet a zenekar fegyelmességét, amely ennyire át tud már hangolódni egy új dirigens stílusához. Ezen a hangversenyen különben még Lengyel Gabriella is szerepelt. Ő Beethoven D-dúr hegedűversenyét játszotta (op. 61) meglepő biztossággal, kiérett értelmezésben. A zenekar által még előadott Bartók-féle Magyar parasztdal-szvit, — zenekari átdolgozásban — nem nagy igényű mű. Minden belső összefüggés nélkül magyar parasztnótákban kapunk zenekari bemutatásban, lehetőleg minél groteszkebbül. Minthogy a belső felépítés teljességgel hiányzik, a zenekar és dirigens épen csak bele tudnak melegedni az egyik, vagy másik, egyébként nagyon érdekes, ma már közismert rövidke kis dallamba, és máris végeszakad a képnek. Látszik, hogy az egész szvitszerű darab csak a népi dallam kedvéért készült, nem is akar többet adni, mint épen csak magát a dallamot, a zenekar különböző hangszercsoportjain végigvezetve. „Man merkt die Absicht, und

wird verstimmt“, — mondaná Goethe.

A Városi Színházban igen jól sikerült BALETTEST-en különben Rajter Lajosnak nagyhatású Pozsonyi majálisát adták elő. Valóban komoly és egyben üdítő, izig-vérig magyar muzsikája, a szereplők, Harangozó Gyula, Ottorubay Melinda, Sallay Zoltán, Kőszegi Ferenc és Horváth Erzsébet eleven játéka, de maga a rendezés és a szép tánc-kórus is nagyban hozzájárultak az est sikeréhez.

Két érdekes zenei előadás is elhangzott Szegeden. Az egyiket kiváló fiatal karnagyunk, Fricsey Ferenc tartotta az Egyetembarátok Egyesületében. A HANGVERSENY ÉS KÖZÖNSÉGE címen, a másikat a Tömörkény Irodalmi Kör felolvasó ülésén hallottuk Kertész Lajostól, az egyetemi énekkar kiváló zenei képességekkel rendelkező dirigensétől. Fricsey Ferenc igen értékes megállapításokkal világította meg a közönség előtt a jó dirigens és jó zenekar együttes munkájának művészi műhelytitkait, — a zenekari bemutatásokban a filharmónikusok és katonamuzsikusok rendkívül ügyesen és fegyelmességgel illusztrálták dirigensük szavait. Kertész Lajos AZ ÉNEKKARI KULTURÁRÓL adott elő népszerűen. Szavait egyrészt az Egyetemi Nagyvegyeskar, másrészt a MÁV „Hazánk“ Dal-körének férfikara illusztrálta.

Nagy sikere volt Szegeden a DAHLKE-TRIO klasszikus estjének, amelyen Dahlke Gyula (zongora), Richter Alfréd (klarinét), és Schuler Walter (gordonka) szórakoztatták közönségüket Schubert-, Weber- és Bruch-művek értékes előadásával.

Kacsóh Pangrác JÁNOS VITÉZének és Verdi RIGOLETTOjának előadásával zárult az idei zenei események gazdag sora a szegedi Városi Színházban. Fest Vidor és Fricsey Ferenc karnagyok művészi munkája, főleg pedig Palló Imre dr., Laczó István, Littassy György és Solymossy Margit, valamint az operaházi énekkar szereplése ismét, telt ház előtt tett bizonyosságot arról, hogy a jól előadott komoly muzsikának mindig megvan a maga rendkívül sikere. A János Vitéz viszont nem vonz, ma már nagy közönséget, különösen, ha az előadás nem egészen tökéletes.

K. I.